

Overeenkomst met de H. IJ. Sp.maatschappij, betref. den spoor- (tramweg) van het station Kwadijk-Edam—Edam-Volendam.

(221. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet (en bijlagen) tot bekrachtiging van eene overeenkomst met de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij, betreffende den door deze maatschappij aan te leggen spoorweg (tramweg) van het station *Kwadijk-Edam* over *Edam* naar *Volendam*.

De toelichtende memorie (en bijlage), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Soestdijk, den 8sten Augustus 1900.

WILHELMINA.

(221. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is de verhouding te regelen van den Staat tot de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij met betrekking tot den door deze Maatschappij aan te leggen spoorweg (tramweg) van het station *Kwadijk-Edam* over *Edam* naar *Volendam*, en dat de te dien einde door de Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën met genoemde Maatschappij gesloten overeenkomst bij de wet behoort te worden bekrachtigd;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Wordt bekrachtigd de in afschrift bij deze wet gevoegde overeenkomst door Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën, als daartoe door Ons gemachtigd onder dagteekening van 23/17 Juli 1900 met de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij aangegaan, betreffende den door deze Maatschappij aan te leggen spoorweg (tramweg) van het station *Kwadijk-Edam* over *Edam* naar *Volendam*.

Artikel 2.

Deze wet verbindt met den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Waterstaat,
Handel en Nijverheid,

De Minister van Financiën,

AFSCHRIFT.

Tusschen

den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en den Minister van Financiën, tot het aangaan van deze overeenkomst

gemachtigd door de Koningin, en als zoodanig den Staat vertegenwoordigende,

partij ter eenre,

en

de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij, in deze overeenkomst aangeduid als „de Maatschappij”, vertegenwoordigd door haren Raad van Administratie, tot het aangaan van deze overeenkomst gemachtigd door de algemeene vergadering van aandeelhouders der Maatschappij,

partij ter andere,

is, onder voorbehoud van bekrachtiging door de wet, het volgende overeengekomen:

Artikel 1.

De overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134), zal, behoudens hetgeen hieronder bij artikel 4 is bepaald, van toepassing zijn op den door de Maatschappij aan te leggen spoorweg (tramweg) van het station *Kwadijk-Edam*, van den Staatsspoorweg van *Zaandam* naar *Enkhuizen*, over *Edam* naar *Volendam*, waarvoor concessie is verleend bij resolutie van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid dd. 21 November 1899, zoodra gezegde spoorweg (tramweg) voor het openbaar verkeer zal zijn opengesteld.

Artikel 2.

De Staat der Nederlanden verleent aan de Maatschappij een renteloos voorschot van f 72 000 (twee en zeventig duizend gulden).

Dit voorschot wordt voor de Maatschappij beschikbaar gesteld ten kantore van den Rijksbetaalmeester te Amsterdam binnen drie maanden na den dag, waarop de spoorweg (tramweg) voor het openbaar verkeer zal zijn opengesteld.

Artikel 3.

Indien 30 % van het saldo der in artikel 4 bedoelde rekening, vermeerderd met de sommen, welke door den Staat en de Provincie Noordholland als renteloos voorschot aan de Maatschappij zullen zijn betaald, een lager bedrag aanwijst dan f 72 000 (twee en zeventig duizend gulden), zoo wordt het van Rijkswege verleende renteloos voorschot tot 30 % van dat op bovenstaande wijze vermeerderde saldo teruggebracht en door de Maatschappij, hetgeen haar meer door den Staat mocht zijn uitgekeerd, ten kantore van den Rijksbetaalmeester te Amsterdam terugbetaald.

Artikel 4.

Ingeval de Staat de eigendommen der Maatschappij naast, overeenkomstig artikel 39 der overeenkomst van 21 Januari 1890 voornoemd, of wel ingeval de Maatschappij ingevolge artikel 27 van die overeenkomst, van hare rechten wordt vervallen verklaard, zal de in artikel 1 genoemde spoorweg (tramweg) door den Staat, ingevolge artikel 39, 3', der overeenkomst, mede worden overgenomen.

Het bedrag, dat de Staat alsdan voor de overneming aan de Maatschappij zal hebben te betalen, wordt op de volgende wijze bepaald.

De Maatschappij legt aan eene rekening, waarop op den laatsten dag van elke maand, voor het laatst op den dag der afsluiting van de rekening, in het *debet* worden gebracht de sommen, welke voor den aanleg van den spoorweg (tramweg) en voor de exploitatie daarvan worden uitgegeven, daaronder begrepen recognitiën, door eigenaars van gronden voor het gebruik daarvan bedongen. Onder deze uitgaven worden mede begrepen alle kosten der ontwerpen voor den spoorweg (tramweg) welke door de Maatschappij gemaakt of aan haar door derden geleverd zijn. Daaronder worden niet begrepen de kosten van aanschaffing van voorwerpen, omschreven in artikel 11 der meergemelde overeenkomst van 21 Januari 1890.

Op de in het vorige lid bedoelde rekening worden in het *credit* gebracht:

Overeenkomst met de H. IJ. Sp.maatschappij, betref. den spoor- (tramweg) van het station Kwadijk-Edam—Edam-Volendam.

a. op den laatsten dag der maand, waarin zij zijn betaald, de sommen, welke door den Staat en de provincie Noordholland als renteloos voorschot, aan de Maatschappij zijn toegekend;

b. op den laatsten dag van elke maand, voor het laatst op den dag der afsluiting van de rekening, alle ontvangsten uit welken hoofde ook (rentelooze voorschotten uitgezonderd, doch de door de gemeente Edam aan de Maatschappij toegekende jaarlijksche subsidie van f 1000 inbegrepen), ter zake van den spoorweg door de Maatschappij geïnd.

Op de rekening wordt voorts, bij hare afsluiting, in het *debet* en in het *credit* gebracht eene rente van 3½ ten honderd in het jaar over de in het *debet* en in het *credit* der rekening geboekte posten, berekend van den dag waarop die posten in deze rekening zijn geboekt.

Vóór 1 Mei van elk jaar zendt de Maatschappij aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid eene gespecificeerde en van de noodige toelichtende bescheiden vergezeld opgave van den stand der rekening op den 31sten December van het afgelopen jaar. Na verificatie daarvan wordt het bedrag van de tot laatstgenoemd tijdstip gedane uitgaven, bij proces-verbaal vastgesteld.

De rekening wordt afgesloten en de aanleg wordt geacht voltooid te zijn op den 31sten December van het jaar, volgende op dat, waarir de spoorweg (tramweg) over zijne volle lengte voor het openbaar verkeer is opengesteld; bij vroegere naasting of vervallenverklaring, op den dag, voorafgaande aan dien, waarop de Staat in het bezit treedt van de eigendommen der Maatschappij.

Het saldo, hetwelk de rekening zal aanwijzen op het tijdstip, waarop de Staat in het bezit treedt van de eigendommen der Maatschappij, vermeerderd met de som, welke de Maatschappij ingevolge artikel 3 aan den Staat mocht hebben terugbetaald, en verminderd met de som, twintig jaarlijksche uitkeeringen van f 1000 te boven gaande, welke de Maatschappij van de gemeente Edam mocht hebben ontvangen, maakt het bedrag uit, dat, ingevolge het bepaalde bij artikel 39, litt. i, der overeenkomst van 21 Januari 1890 voornoemd, door den Staat voor dezen spoorweg (tramweg) aan de Maatschappij verschuldigd is, behoudens de wijzigingen welke gezegd bedrag zal ondergaan, ten gevolge van de toepassing der overeenkomst van 21 Januari 1890 voornoemd.

Het rollend materieel, de exploitatie-inrichtingen en de magazijngoederen, brandstoffen enz. voor den spoorweg (tramweg) aangeschaft, worden bij naasting of vervallenverklaring, door den Staat overgenomen op den voet van hetgeen is bepaald in artikel 39, litt. d, e en f, en 45 van de overeenkomst van 21 Januari 1890 voornoemd.

Artikel 5.

Zoodra de bruto opbrengst van dezen spoorweg (tramweg) zal gestegen zijn boven het bedrag van f 15 500 per jaar, wordt 30 % dier meerdere opbrengst door de Maatschappij aan den Staat ter aflossing van het in artikel 2 genoemde of ingevolge artikel 3 verminderde renteloos voorschot uitgekeerd, totdat het geheele bedrag van het renteloos voorschot zal zijn terugbetaald.

Onder bruto opbrengst worden alle ontvangsten verstaan, welke middellijk of onmiddellijk het gevolg zijn van de exploitatie van den spoorweg (tramweg), uitgenomen de bedragen, twintig jaarlijksche uitkeeringen van f 1000 te boven gaande, welke de Maatschappij van de gemeente Edam mocht ontvangen.

Artikel 6.

De Staat zal; in de in het eerste lid van art. 4 genoemde gevallen, gestand doen de verbintenissen, welke de Maatschappij tegenover de provincie Noordholland, ter zake van het door de provincie voor den spoorweg (tramweg) verleend, renteloos voorschot heeft aangegaan bij de akte van 29 December 1899/3 Januari 1900, waarvan afschrift bij deze overeenkomst is gevoegd.

Artikel 7.

Deze overeenkomst vervalt in de gevallen, omschreven in de artikelen 22 en 26 van de in artikel 1 dezer overeenkomst genoemde concessie.

Aldus overeengekomen en geteekend in tweevoud te 's Gravenhage op den 23 Juli 1900.
Amsterdam op den 17

De Raad van Administratie der
Hollandsche IJzeren Spoorweg-
maatschappij,

(get.) F. TH. WESTERWOUTD,
Voorzitter.

(get.) H. H. BEELS,

fd. Secretaris.

De Minister van Waterstaat,
Handel en Nijverheid,
(get.) C. LELY.

De Minister van Financiën,
(get.) PIERSON.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal van het Departement van
Waterstaat, Handel en Nijverheid,

DE BOSCH KEMPER.

AFSCHRIFT.

De Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij, gevestigd te Amsterdam, vertegenwoordigd door haren Raad van Administratie, verbindt zich bij deze tegenover de provincie Noordholland, voor wie deze verbintenis door Gedeputeerde Staten wordt aanvaard, tot teruggaf van het haar door de provincie, krachtens besluit van Provinciale Staten van Noordholland van 15 November 1898, n°. VI, voor den aanleg van een spoorweg (stoomtramweg) Volendam—Edam—Kwadijk uit te keeren renteloos voorschot ten bedrage van 30 % der kosten van aanleg, tot een maximum van twee en zeventig duizend gulden (f 72 000) op den voet als in genoemd besluit omschreven, te weten:

„Het voorschot moet aan de provincie worden terugbetaald uit de bruto opbrengst der lijn, zoodra die zal gestegen zijn boven hetzelfde bedrag, dat tusschen den Staat der Nederlanden en de Maatschappij bij overeenkomst, regelende de terugbetaling van het door den Staat aan de Maatschappij te verleenen renteloos voorschot, zal worden vastgesteld.

„In dat geval wordt 30 % van die meerdere opbrengst aan de provincie uitgekeerd.

„Bovendien is het voorschot of het onafgelost gedeelte daarvan, in eens opvorderbaar bij verkoop van de lijn aan anderen dan aan den Staat.”

Wijders verbindt de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij zich tegenover de provincie Noordholland: a. den voornoemden spoorweg (stoomtramweg) op dien voet in exploitatie te brengen, dat het rijden van minstens vier treinen daags, heen en terug, verzekerd zij, met dien verstande dat deze verplichting niet voor den Zondag geldt, en b. jaarlijks een staat der bruto opbrengst van den spoorweg (stoomtramweg) aan Gedeputeerde Staten mede te deelen en aan hen alle inlichtingen

Overeenkomst met de H. IJ. Sp.maatschappij, betref. den spoor- (tramweg) van het station Kwadijk-Edam—Edam-Volendam.

omtrent de onderneming te verstrekken, die zij zullen verlangen, totdat het voorschot geheel zal zijn terugbetaald.

Aldus in tweevoud gedaan en onderteekend te Amsterdam, den 29sten December 1899, en te Haarlem den 3den Januari 1900.

De Gedeputeerde Staten van Noordholland,

(get.) VAN TIENHOVEN,

Voorzitter.

(get.) A. A. LAND,

Griffier.

De Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij,

De Raad van Administratie,

(get.) H. H. BEELS,

fd. Voorzitter,

(get.) W. RÖELL,

Secretaris.

(221. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Behoort bij overeenkomst van $\frac{23}{17}$ Juli 1900.

De Raad van Administratie der Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij,

(get.) F. TH. WESTERWOUDT,

Voorzitter.

(get.) H. H. BEELS,

fd. Secretaris.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) C. LELY.

De Minister van Financiën,

(get.) PIERSON.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

DE BOSCH KEMPER.

§ 1. Sedert een tiental jaren zijn plannen beraamd tot verbetering van de middelen van gemeenschap der gemeente Edam en van hare visscherswijk Volendam. met het doel om handel en nijverheid van Edam te verlevendigen en het visschersbedrijf van Volendam te ontwikkelen.

Die plannen kregen een vasten vorm, toen in het begin van 1896 een comité van inwoners van Edam de zaak ter hand nam en zich ten doel stelde het verkrijgen van een spoorweg (tramweg) Volendam—Edam—Kwadijk.

Dit comité liet een plan opmaken voor dezen tramweg volgens een tracé, uitgaande van het station Kwadijk—Edam van den Staatsspoorweg, strekkende langs Middellie en Edam naar de school te Volendam, ter lengte van 8,5 K.M. en waarvan de kosten waren geraamd op f 333 000.

Het verwierf toezegging van de gemeente Edam voor eene jaarlijksche bijdrage van f 1000, gedurende twintig jaar en van de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij om den tramweg aan te leggen er met materieel van grooten spoorweg te exploiteeren, ingeval door provincie en Rijk subsidiën werden verleend ten bedrage van 30 pct. der kosten van aanleg.

Bij Gedeputeerde Staten van Noordholland ontmoette de aanvraag om subsidie bezwaar wegens de hooge kosten, waarop de aanleg van den spoorweg geraamd was in verhouding tot de belangen die er bij betrokken zijn. Zij bleven bij die meening ook nadat het comité, door wijziging in de richting — (waarbij Middellie verlaten en het Waterschap de Purmer doorsneden werd — en op andere wijze, aannemelijke bezuiniging had weten te verkrijgen, waardoor de raming tot f 286 000, en gevolgelyk het subsidie van f 100 000 tot f 85 000 werd teruggebracht.

In overeenstemming met hun advies beschikten Provinciale Staten in hunne vergadering van 9 Juli 1897 afwijzend op het verzoek om subsidie.

Intusschen was bij de behandeling dezer aangelegenheid gebleken dat het tramwegplan zelf bij het gewestelyk bestuur geen bedenking, veeleer bijval ontmoette en dat het bezwaar alleen in de kosten lag. Het comité vond hierin aanleiding tot het aanwenden van pogingen om, met behoud van de laatst aangenomen richting, alsnog verdere bezuiniging te verkrijgen en reeds op 22 September 1897 herhaalde het aan de Staten zijn verzoek om subsidie.

De begrooting van kosten werd teruggebracht tot f 239 000, door in plaats van draaibruggen, ophaalbruggen aan te nemen en door de lengte der op- en afreden naar en van die bruggen te verminderen.

Bij besluit 5 November 1897, n°. X, verleenden de Staten van Noordholland aan het comité voor den aanleg van dezen acht kilometer langen spoorweg, uit de provinciale fondsen een subsidie van 30 pct. der kosten van aanleg, tot een maximum van f 72 000, onder voorwaarde o. a. dat het Rijk een subsidie van ten minste even groot bedrag verleene.

Het verzoek om concessie en om Rijkssubsidie ten bedrage van 30 pct. der nu op f 239 000 geraamde kosten van aanleg, kwam den eerstondergeteekende in beginsel voor wel te kunnen worden ingewilligd. De wijze echter waarop men zich voorstelde aan het plan uitvoering te geven, scheen hem niet aanbevelenswaardig. Hij achtte het niet zonder bezwaar, dat er zoude zijn een comité-concessionaris, hetwelk de subsidiën zou ontvangen, op welks naam de onteigening zou geschieden en